

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 martie 2017

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

a judecat în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Ion Procopciuc, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

*Oprea Nicolae Gheorghe, născut la
xxxxx, originar din s. xxxx, com. xxxx, r-nul xxxx,
locuitor în s. xxxxx, com. xxxx, r-nul xxxxx,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 28.03.2016-06.07.2016;

instanța de apel: 21.07.2016-26.10.2016;

instanța de recurs: 22.12.2016-21.03.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ocnița din 06 iulie 2016, Oprea Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal la 1 (unu) an închisoare și conform art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe termen de probă de 1 (unu) an.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, la 28.11.2015, 03.12.2015 și 26.12.2015, Oprea Nicolae fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, aflându-se la domiciliul său situat în s. xxxxx, r-nul xxxx, a provocat stări de tensiune și de suferințe psihice prin ofense, injurie, insultare, apoi, prin abuz fizic, i-a aplicat xxxx lovituri, provocându-i dureri și suferințe fizice în legătură cu ce, victima a fost nevoită să plece de acasă și să locuiască la rude și

prieteni.

Ulterior, la 14.01.2016, în vederea încetării acțiunilor de violență în familie din partea lui Oprea Nicolae față de victima xxxx, de către Judecătoria Ocnița a fost emisă ordonanță de protecție prin care, agresorului Oprea Nicolae i-au fost aplicate interdicții și obligații și anume, de a nu comite acte de violență asupra soției; obligarea agresorului de a părăsi temporar locuința; de a nu contacta cu victima; interzicerea de a vizita victima la locul de trai și de muncă; de a nu se apropia mai aproape de 50 m de victimă; limitarea dispunerii unilaterale de bunuri comune.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că vina sa în comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) Cod penal nu a fost dovedită nici în cadrul urmăririi penale, nici în instanța de judecată, iar în familia sa, pe parcursul ultimului timp, au apărut neînțelegeri și el s-a adresat de mai multe ori la IP Ocnița, or, conflictele erau inițiate de xxxxx, iar acest fapt nu a fost luat în considerație la judecarea cauzei.

Vinovăția în comiterea infracțiunii nu este confirmată nici prin depozițiile martorilor, iar partea vătămată a comunicat că într-adevăr între ei au avut loc certuri, chiar și ea fiind vinovată în inițierea acestora, dar în prezent relațiile sunt bune și s-au împăcat. Totodată, inculpatul a precizat, că se caracterizează pozitiv și nu are antecedente penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016 a fost admis apelul declarat, casată sentința instanței de fond, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Oprea Nicolae a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

4.1. La rejudecarea cauzei instanța de apel a constatat că, prin rechizitoriul din 24.03.2016, lui Oprea Nicolae i-a fost imputată comiterea infracțiunii prevăzute de art.201¹ alin.(1) Cod penal - *violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui membru al familiei, care a provocat suferință fizică și psihică, cauzând un prejudiciu moral și astfel, Oprea Nicolae fiind învinuit în aceea, că la 28.11.2015, 03.12.2015 și 26.12.2015, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, aflându-se la domiciliul său situat în s. xxxx, r-nul xxxx, a provocat stări de tensiune și de suferințe psihice prin ofense, injurie, insultare, apoi, prin abuz fizic, i-a aplicat xxxx, provocându-i dureri și suferințe fizice în legătură cu ce, victima a fost nevoită să plece de acasă și să locuiască la rude și prieteni.*

Ulterior, la 14.01.2016, în vederea încetării acțiunilor de violență în familie din partea lui Oprea Nicolae față de victima xxxxx, de către Judecătoria Ocnița a fost emisă ordonanță de protecție prin care, agresorului Oprea Nicolae i-au fost aplicate interdicții și obligații și anume, de a nu comite acte de violență asupra soției; obligarea agresorului de a părăsi temporar locuința; obligarea agresorului de a

nu contacta cu victima; interzicerea agresorului de a vizita victima la locul de trai și de muncă; obligarea agresorului de a nu se apropia mai aproape de 50 m de victimă; limitarea dispunerii unilaterale de bunuri comune.

Prin urmare, Colegiul penal a precizat că, prin Legea nr.196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare la 16.09.2016) în Codul penal al RM au fost operate modificări, inclusiv fiind modificat și cuprinsul art.201¹ Cod penal – *violența în familie*, latura obiectivă a acestei componente de infracțiune în urma modificărilor nominalizate constând din acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin: a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății; b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei; c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Analizând învinuirea adusă lui Oprea Nicolae prin prisma noului text al Legii, expus în art.201¹ alin.(1) Cod penal, Colegiul penal a conchis, că speței sunt aplicabile prevederile art.10 Cod penal, inculpatului urmând a-i fi aplicată legea penală în vigoare începând cu 16.09.2016, aceasta având efect retroactiv, întrucât prevederile legii în cauză înlătură caracterul infracțional al faptei imputate acestuia.

Colegiul penal a reținut, că acțiunile inculpatului, potrivit învinuirii, nu se încadrează în baza art.201¹ alin.(1) Cod penal, în redacția legii nr.196 din 28.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (în vigoare la 16.09.2016), în acțiunile inculpatului nefiind prezentă latura obiectivă, care se constituie din acțiuni alternative și anume: a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății; b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei; c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, or, potrivit actului de învinuire, acțiunile lui Oprea Nicolae s-au rezumat la „*stări de tensiune și de suferințe psihice prin ofense, injurie, insultare, apoi, prin abuz fizic, aplicare de lovituri, provocând dureri și suferințe fizice, părți vătămate*”.

Este evident că, acțiunile sau inacțiunile prevăzute la art.201¹ alin.(1) lit.a),c) Cod penal, ca consecință urmează să se soldeze cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, iar acțiunile sau inacțiunile prevăzute la art.201¹ alin.(1) lit.b) Cod penal, urmează a fi întreprinse în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, fapt ce, la caz, nu a fost stabilit și probat în nici un fel, însăși acuzarea pledând pentru încetarea procesului penal în privința lui Oprea Nicolae pe art. 201¹ alin.(1) Cod penal, pretinzând că fapta acestuia ar constitui o contravenție.

Astfel, lipsa unei părți componente a infracțiunii echivalează cu lipsa

elementelor constitutive ale infracțiunii, iar în condițiile când în învinuirea adusă lipsesc caracteristici care sunt obligatorii pentru componența de infracțiune, instanța urmează să pronunțe o hotărâre de achitare în privința persoanei puse sub învinuire.

Instanța de apel a reiterat, că în cadrul judecării apelului, procurorul participant a solicitat încetarea procesului penal în privința lui Oprea Nicolae pe art.201¹ alin.(1) Cod penal, cu încadrarea acțiunilor acestuia conform art.78¹ Cod contravențional, însă Colegiul a considerat ca fiind neîntemeiată solicitarea, or, latura obiectivă a contravenției nominalizate constă din maltratare sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat vătămare neînsemnată a integrității corporale.

În acest sens, prin vătămare corporală se înțelege prejudiciul cauzat sănătății prin dereglarea integrității anatomice a organelor și țesuturilor sau a funcțiilor acestora, provocate de acțiunea diferiților agenți externi: mecanici, fizici, chimici, biologici, psihici. Potrivit pct.25 al Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale din 27.06.2003, aprobat prin ordinul Ministrului Sănătății nr.99 din 27.06.2003, cu modificările ulterioare, se stabilesc grade de gravitate a vătămării integrității corporale sau a sănătății și anume, vătămări grave; vătămări medii; vătămări ușoare; vătămări neînsemnate, iar potrivit pct.74 al regulamentului nominalizat, din vătămări neînsemnate fac parte leziunile ce nu generează o dereglare a sănătății mai mult de 6 zile sau o incapacitate permanentă de muncă.

Astfel, Colegiul a menționat că, prezența, caracterul și vechimea vătămărilor corporale și ale sănătății generate de anumite acțiuni menționate, agentul vulnerant și semnele modului de producere a vătămărilor ține de competența medicului legist, la caz nefiind prezente careva rapoarte de expertiză în acest sens.

Urmările prejudiciabile au fost exprimate prin dureri și suferințe fizice și astfel se constată neîntrunirea nici a elementelor constitutive ale componenței de contravenție prevăzută de art.78¹ Cod contravențional.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs a invocat că, instanța de apel neîntemeiat a emis decizie de achitare în privința lui Oprea Nicolae, pe motiv că au survenit careva modificări în Codul penal și asupra faptei de violență în familie incriminată acestuia, iar acțiunile inculpatului au fost comise până la intrarea în vigoare a modificărilor operate și prin urmare, recurentul consideră că, instanța urma a dispune încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că recursul procurorului urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, *judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea încetării procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.*

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate și totodată, verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În susținerea recursului ordinar declarat, procurorul a invocat temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și fiind de-acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, critică decizia acesteia numai referitor la achitarea inculpatului pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Totodată, în opinia recurentului, instanța de apel urma să înceteze procesul penal în urma modificărilor Codului penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Instanța de recurs consideră că în cauză este prezentă eroarea de drept menționată de procuror, deoarece instanța de apel a concluzionat că inculpatul Oprea Nicolae just a fost condamnat de către instanța de fond la 06.07.2016 în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal (în redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010) și anume „*violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care au provocat suferințe psihice*”, însă greșit a emis o decizie de achitare în privința acestuia, fiindcă dispoziția art. 201¹ alin. (1) Cod penal a fost modificată prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016, adică după pronunțarea sentinței de condamnare, fiind exclus calificativul „*care a provocat suferință psihică*”.

În consecință, acțiunile lui Oprea Nicolae manifestate prin provocarea suferințelor psihice nu se întrevăd în dispoziția art. 201¹ Cod penal (în redacția Legii nr. 196 din 28.07.2016), însă aceasta nu presupune ca fiind un temei de achitare a inculpatului pe motiv că lipsește partea componentă a infracțiunii incriminate, așa precum motivează instanța de apel, or, fapta acestuia a fost săvârșită în momentul în care erau în vigoare prevederile art. 201¹ alin. (1) Cod penal, din redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010, iar potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii.

Deoarece fapta inculpatului a fost comisă în anul 2015, adică până a surveni modificări în Legea penală, acțiunile lui corect au fost încadrate de către organul de

urmărire penală și menținute de prima instanță în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal (în redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010).

Totodată, conform prevederilor art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Prin urmare, în virtutea principiului retroactivității Legii penale noi, fapta inculpatului a încetat să mai constituie o infracțiune deja după pronunțarea sentinței de condamnare, generând o circumstanță care exclude tragerea lui ulterioară la răspundere penală, inclusiv sub aspectul verificării legalității și temeiniciei sentinței atacate, adică judecării fondului apelului conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală.

Potrivit art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, se adoptă o sentință de încetare a procesului penal.

Astfel, Colegiul penal examinând argumentele expuse în recurs în coroborare cu materialele cauzei și ținând cont de faptul că, recursul în cauza penală reprezintă o cale de atac ordinară ca și apelul, preponderent de casare, destinată a repara, în principal, erorile de drept comise de instanța de fond, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată și dispusă încetarea procesului penal pornit în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în privința lui Oprea Nicolae, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

Luând în considerație cele expuse mai sus, Colegiul conchide că instanța de apel judecând cauza, neîntemeiat a concluzionat întru emiterea deciziei de achitare în privința lui Oprea Nicolae, odată ce vinovăția acestuia a fost confirmată prin probele administrate la cauza penală și apreciate conform art. 101 Cod de procedură penală, iar acțiunile lui fiind corect încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal (în redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010), acestea încetând, ulterior, a mai constitui o faptă prevăzută de legea penală nouă, în temeiul art. 10 alin (1) Cod penal și prin urmare, eroarea procesuală admisă de către instanța de apel urmează a fi corectată de instanța de recurs, prin admiterea recursului ordinar cu casarea deciziei recurate și pronunțarea unei noi hotărâri.

7. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Ion Procopciuc, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 octombrie 2016 și sentința Judecătoriei Ocnița din 06 iulie 2016, în cauza penală în privința lui Oprea Nicolae și dispune încetarea procesului penal intentat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal în privința lui Oprea Nicolae, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 28 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun